

Իս խելացի պատասխանին վրայ ա-
մենքը կը զարմանան, ու ծափ զար-
նելով () էպը ճեմարանին ընկեր կը
գրեն, և ճեմականաց ցանկը առջևը
կը դնեն որ ըստ կարգի իր անունն ալ
մէջը ստորագրէ: Ինունը կը գրէ.
բայց սովորութիւն մ'ալ կայ եղեր որ
ճեմարանի ընկեր գրուողները ճեմա-
կանաց կարճ շնորհակալութի մը կ'ը-
նեն եղեր: () էպը առանց բան մը խօ-
սելու գրքին լուսանցքին մէջ թուա-
նշանով կը գրէ հարիւր (100) ճեմա-
րանի ընկերաց թիւը, անոր ալ առ-
ջևը կը դնէ զրոյ (0100) տակն ալ կը
գրէ, « Այ կ'աւելնայ ոչ կը պակսի », :
Իսխագահն ալ ասոր խոնարհութիւնը
տեսնելով՝ մէկէն հարիւր (100) գրե-
լէն ետև առջևը մէկ կը դնէ (1100)
ու տակը կը գրէ, « Տասը անգամ
կ'աւելնայ » :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ս'եր ո գրին հնչմանը վրայ :

Ս'եր լեզուին պէս պատուական ու
ճոխ լեզուի մը յատկութիւնները ան-
արատ պահել ջանալը՝ ազգասիրու-
թեան ճշմարիտ նշաններէն մէկը պի-
տի ըլլայ. անոր համար ազգասէր ըն-
թերցողաց ալ հարկաւ սիրելի կ'ըլլան
այսպիսի տեղեկութիւնները :

Ինչպէս որ է գրին փափուկը ունինք
մեր լեզուին մէջ, որ է եչը՝, այսպէս
ալ օ գրին փափուկը կայ, և է * գի-
րը :

() գրին հնչմունքը այնպէս յայտ-
նի է որ բացատրութեան կարօտ չէ .
բայց * գրինը ամէնքը չեն գիտեր :
Իսոր բուն հնչմունքն է ու, շուտով
հնչուած, ինչպէս որ գրին անունէն
ալ կ'իմացուի. և յայտնի է որ մեր
լեզուին փափուկութիւններուն մէկն

ալ աս է : Իհա ինչպիսիք ալ իրենց
լեզուին սկզբնական W գիրը փափուկ
ճաննալով՝ կը ջանան հնչմունքը ճիշդ
պահել. ուստի մեծ սխալ կը համա-
րին՝ թէ որ մէկը want բառը ունի
հնչելու տեղը՝ վնի հնչէ : Իմանա-
պէս Խալացիք լատին լեզուի բառե-
րը փափկացրնելով, շատ բառերուն օ
գիրը ու գարձուցեր են իրենց լեզուին
մէջ. ինչպէս ,

Լտ. bonus պոնուս, Խտ. buono պոնո կմ պոնո.
— focus ֆոֆուս, — fuoco ֆուֆո կմ ֆուֆո.
— jocus յոֆուս, — giuoco յուֆո կմ յուֆո.
— tonus փոնուս, — tuono փոնո կմ փոնո, ևն :

Բայց մեր ազգին մէջ աս գրիս վրայ
ալ քանի մը տեսակ սխալ հնչմունք
մտած է. գլխաւորները ասոնք են .

Ա. Բառերուն մէջ շատը այնպէս
կը հնչեն ու՝ իբր թէ օ գրուած ըլլար :
Իս հնչումը թանձր ըլլալէն զատ աս
պակասութիւնս ալ ունի, որ շատ բա-
ռերուն նշանակութիւնն ալ կը փո-
խուի. օրինակի համար աս բառերուն
ոն օ հնչուի նէ, ուրիշ բառ կ'ըլլան .

Խոլ, ուուեղ, Խոլ, Խենդ.
Հոտ, (ֆոֆու), Հոտ, (ֆոֆու).
Ի հորէ, Իոնէ, Ի հորէ, Կորէ, ևն :

Բ. Բառերուն սկիզբն որ գրուի
աս գիրը, ոմանք նոյնպէս օ կը հնչեն .
ինչպէս՝ ողորմեա, ով, ոք բառերը կը
հնչեն օղորմեա, օվ, օք : Ոմանք ալ
վրան վեվ մը դնելով կը հնչեն . զոր
օրինակ կ'ըսեն վօղորմեա, վօվ, վօք, վօ-
րի, և այլն, որ երկուքն ալ մեծ մեծ
սխալներ են :

Գ. Բուն հայաստանցոց մէջ Ս'ը
գաւառին բնակիչները և ուրիշ քանի
մը տեղուանք թէպէտ լաւ կը հնչեն
աս գիրը, բայց ուրիշները ընդհան-
րապէս չափէ դուրս կը ճգմեն հընչ-
մունքն ու ու ըսելու տեղը կ'ըսեն
ու՝ է. ու՝ էն 'ի նո՝ էցանէ, սո՝ էրա ու՝ էր-
դէն, և այլն :

Ոմանք ալ, ինչպէս Ս' անեցիք, ա-
ւելի կը փոխեն հնչմունքն ու տաճկի
էօ հնչմանը կը մօտեցնեն . զոր օրի-
նակ * ըսելու տեղը կ'ըսեն քէօ, զոր
ըսելու տեղը կ'ըսեն դէօր, և այլն :

Լայնափր բաւական սեպուի մեր ազգին վարժապետներուն միտքը ձգելու աս գրին հնչման շիտակն ու ծուռը, և զիրենք յորդորելու որ ջանան իրենց հայկազուն աշակերտացը թարմ միտքն ու լեզուն կանուխկեկ կրթելու մեր լեզունն ու զիղ առողջանութեանը մէջ :

Պարոն Յարութիւն Վարեգին Տաթեան 'ի Վէնեայի :

ՊԱՐՈՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԵԳԻՆ ՏԱԹԵԱՆ ազնիւ պատանին իրեք տարիի չափ Փարիզ զանազան գիտութիւններ սորվելու հետ էր, և արդէն իր զարմանալի յառաջագիմութեամբը Փարիզու մէջ հռչակուած, մեր օրագրիս ալ աս տարի ինքնայոթար գործակցութեամբը պատիւ ըրած էր :

Վեզի մեծ ուրախութիւն է հոս ծանուցանելը, թէ աս մեր հանճարեղ ու տաղանդաւոր իշխանազունը աս տարի յուլիսի 23^ն քննուեցաւ Փարիզու թագաւորական ճեմարանին քաջ վարժապետներէն՝ Չափաբերութեան, Բնաբանութեան, Բնական պատմութեան ու Տարրալուծութեան մէջ, ու ամէն հարցմունքներուն քաջութեմը պատասխան տալով՝ Վաղղիոյ համալսարանէն ընդունեցաւ Չափաբերական և Բնական գիտութեանց վարժապետութեան Բռնաջին աստիճանը¹ : որով իր և իւր տոհմին ու ազգին անունը կրկին պայծառացուց :

Իսկ հիմա քիչ ատենի համար Պօլիս դառնալու ըլլալով, Վէնետիկ հանդիպեցաւ քաղաքիս տեսնելու արժանի տեղուանքը կիրթ ախորժակով ու սրամիտ գիտողութեամբ զըննեց, ու իր ազնուաբարոյ՝ բարեկիրթ և ուսումնասէր բնաւորութեան կա-

տարելութիւններովը՝ ամէն զինքը տեսնողներուն ու իր մեծանուն ազգատոհմը ճանցողներուն գովելի ու սիրելի եղաւ :

Վարօտ է մեր ազգը այսպիսի ակընկալութեանց և ահա գեղափթիթ ծաղիկ մըն ալ՝ որուն պտուղները հարկաւ պիտի վայելէ ըստ ժամանակին, ուստի և իրաւամբ կրնայ մեզի հետ ազգն ալ հիմակուընէ ուրախանալ :

ԱՇԽԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վրաթովայի հասարակապետութեանը վրայ
գիտելի :

Ըն 1846 տարուանս մէջ եղած գիպուածներուն գլխաւորներէն մէկը կը սեպուի Վեհացուց ետքի ապրտամբութիւնը և թէպէտ աս խռովութիւնը շուտով դադրեցաւ, ու մեծամեծ պատրաստութիւններուն համեմատ վերջ մը չունեցաւ, բայց բաւական նիւթ եղաւ քաղաքագէտ մարդկանց խօսակցութեանը : Վեք հոս կ'ուզենք միայն ընդհանուր տեղեկութիւն մը տալ Վրաթովայի հասարակապետութեանը վրայ, առանց աս տարուան գիպուածները պատմելու :

Վեհերը 1795^ն իրենց թագաւորութիւնը կորսնցուցին, ու իրեք զօրաւոր տէրութեանց իշխանութեանը տակ ընկան, այսինքն Ռուսի, Բուսարիոյ ու Պրուշի 1830^ն Ռուսաց բաժնին բնակիչները Ռուսներէն ապստամբեցան, ու թէպէտ քաջութեամբ պատերազմելով երբեմն յաղթեցին, բայց վերջապէս յաղթուեցան : Փասքեւիչ զօրավարը գնաց Վարսաւիան առաւ, ու զիրենք ալ բոլորովին նուաճեց : Ըստ ապստամբութիւննին իրենց շատ ծանր նստաւ, վասն զի առաջուց Ռուսաց կայսրը Վեհաց թագաւոր կ'օծուէր, մասնաւոր սահմանադրութիւն ունէին, բոլոր իրենց

¹ Գ. Ջ. Baccalauréat ès sciences.